

HABENT SUA FATA LIBELLI

BIBLION 50

1931
1991

FOAIE DEDICATĂ ANIVERSĂRII BIBLIOTECII JUDEȚENE CONSTANȚA

Cuvînt la aniversare

Ca să existe **cartea**, trebuia să existe mai înainte scrisul, **scrierea** ei. Aceste cuvinte de conținut **cultural**, datează în limba română din epoca cuceririi Daciei de către romani (anii 101-106). Cînd s-a scris grecește pe teritoriul Dobrogei, s-a alăturat la carte și noțiunea de **vivlion**. Poporul a păstrat, în limbă, **zicala** „ai carte, ai parte”. **Carte** din acest proverb înseamnă act de proprietate, adică ceva ce este scris.

Înțeleptul cronicar Miron Costin scria în 1684: „Nu este alta și mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decît cetitul cărților”.

În **Esopia**, povestire mult citită în vremurile trecute, se spune: „Cărțile sînt ca limbile („graiurile”) — bune, dar și rele”.

Noi dorim ca instituția constănțeană să vină în întîmpinarea interesului cititorilor de cărți bune și să trăiască mulți ani.

Prof. dr. doc. Dan SIMONESCU

TEZAU AL CULTURII ÎN DOBROGEA

Ideea unei biblioteci constănțene este mai veche decît actul înființării ei. În vara anului 1926, Primăria alocă suma de 100.000 lei din bugetul comunal, sumă cu care personalități ale orașului, precum pro-

fesorul universitar C. Brătescu — istoriograf și geograf al acestui ținut — sau colonelul M. Ionescu-Dobrogeanu — autorul monumentalei monografii **Dobrogea în pragul veacului XX** gîndeau să achiziționeze lucrări fundamentale despre ținutul pontic.

În anii următori, presa locală publică pladoarii ale intelectualilor pentru înființarea unei astfel de instituții de cultură, iar un comitet al Asociației corpului didactic secundar, constituit în 1930 impulsiona întemeierea așezămîntului bibliotecar. După ce în ședința de la 16 februarie 1931, Consiliul Municipal a hotărît crearea bibliotecii municipiului, sosește și adresa nr. 27.369 din 9 iulie a Ministerului Instrucțiunii Publice condus de N. Iorga, ce prevedea „înființarea unei biblioteci comunale, înzestrată cît mai puternic cu tot felul de publicațiuni, de care să se poată folosi de la umilul absolvent de curs primar pînă la intelectualul cel mai recunoscut”.

La 19 iulie 1931 este semnat **actul de naștere al bibliotecii municipiului Constanța**.

Se achiziționează lucrări și periodice cu conținut dobrogean, dar datorită fondurilor financiare insuficiente se apelează, pentru donații la organisme de stat și instituții culturale de autoritate (Ministerul Instrucțiunii și Cultelor, Ministerul Muncii, Academia Română, Ateneul Român, „Astra” Sibiu, consulatele Franței, Italiei, Cehoslovaciei, Angliei și Turciei cu sediul la Constanța).

În ciuda valorosului fond de carte achiziționat, de la primele tipărituri românești la opere în ediții princeps semnate de personalități românești și ale culturii universale, biblioteca nu s-a bucurat niciodată de un sediu al său, adecvat pentru organizarea științifică și valorificarea potențialului informațional, fiind nevoită să se mute de zece ori în localuri care i-au impus, de fiecare dată, altă structurare. Așa se face că, și în momentul de față, această instituție, una din-

tre marile depozitare de cultură, trebuie să-și găsească un nou adăpost, poate ultimul, într-un local construit special pentru miile de oameni de toate profesiile care solicită informația cuprinsă în cele peste 530.000 volume de cărți și periodice. Astăzi, biblioteca euxină a împlinit dezideratul mai vechi al intelectualității constănțene, deținînd cel mai bogat și valoros fond de publicații dobrogene (după cel al Academiei Române), în baza căruia s-a creat un sistem complex de instrumente de informare.

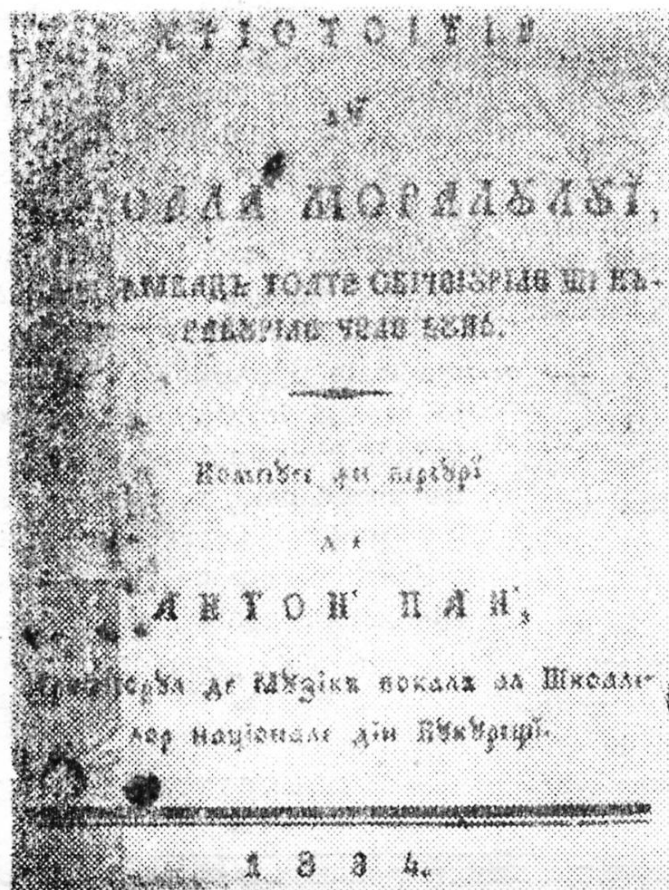
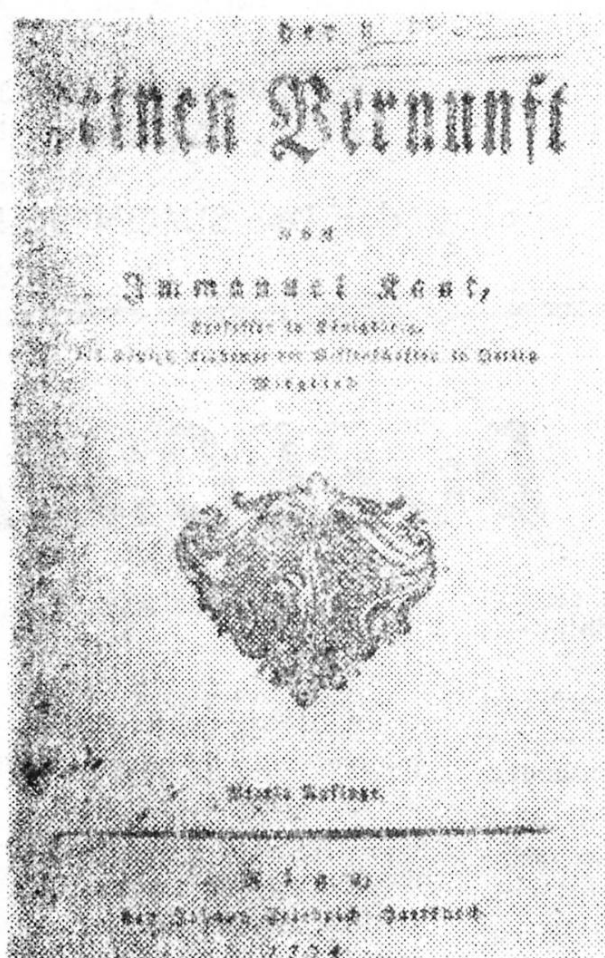
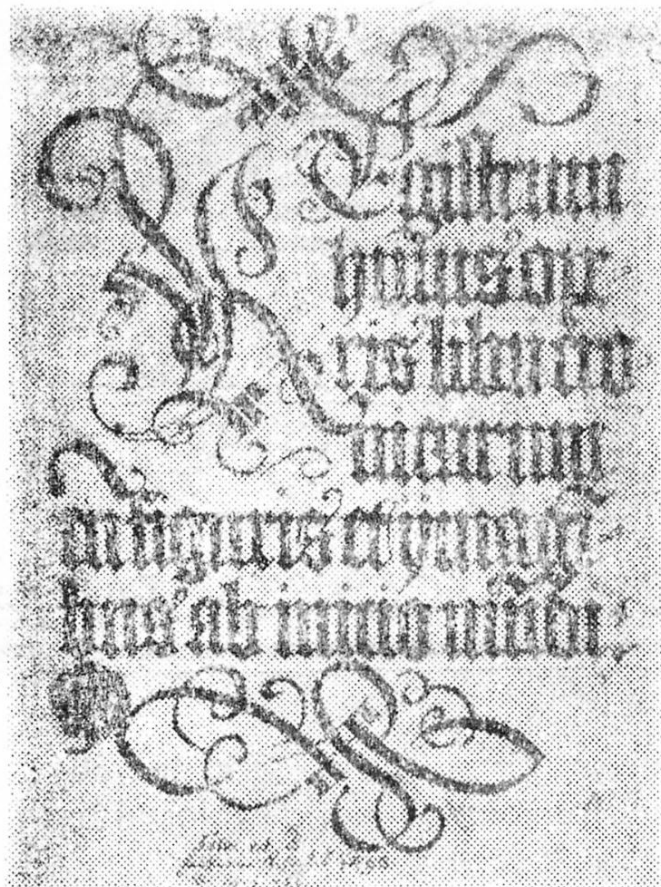
Cum era firesc, biblioteca tomitană deține și o substanțială colecție de publicații ovidiene din toate timpurile și credem că această instituție de carte trebuie, în semn de omagiu pentru poetul care, prin opera sa, a făcut lumii întregi cunoscute meleagurile euxine și obiceiurile geților pontici, să poarte denumirea de „OVIDIU”.

Dumitru
CONSTANTIN-ZAMFIR

Cărți rare în colecțiile

Bibliotecii Județene Constanța

Veritabil templu al cărții, biblioteca de pe țărmul Pontului Euxin este păstrătoarea unor lucrări de mare valoare bibliofilă și documentară, din care iriază lumina cuvântului tipărit sau caligrafiat cu migală și rîvnă pe hîrtia îngălbenită de vreme.

Un loc aparte îl ocupă cartea străină veche, ce păstrează între copertile ei luminile umanismului din epoca de început a tiparului sau din secolele imediat următoare.

Un volum monumental, de o excepțională valoare, este incunabulul *Cartea cronicilor (Liber chronicarum)*, tipărit în anul 1493, la Nürnberg, avîndu-l drept autor pe medicul umanist german Hartmann Schedel. Volumul, legat în piele maronie, cuprinde, pe lîngă textul în limba latină, tipărit cu caractere gotice, peste 2 000 de imagini xilografate și o hartă a Europei. Ultima parte a cărții cuprinde detalii geografice și istorice asupra țărilor din Europa. Un interes cu totul aparte prezintă pentru noi descrierea țărilor românești.

În sala de carte rară și bibliofilie se păstrează, de asemenea, ediții ce cuprind operele unor clasici ai literaturii latine și franceze: Cicero, Caesar, Plaut, Lucan, Montaigne, Corneille, Voltaire ș. a. De o atenție deosebită se bucură edițiile vechi ovidiene, durabile monumente înălțate de-a lungul secolelor poetului Romei și al Tomisului, „cîntărețului gingașelor iubiri”. O ediție monumentală, de mare valoare, este cea tipărită la Frankfurt, în 1601, alcătuită din 3 volume, de format „in folio”. Sînt cuprinse aici toate scrierile lui Ovidiu, chiar și cele atribuite acestuia. Pe pagina de titlu a fiecărui volum apare o compoziție alegorică, cu imaginea Pegasului înaripat, simbol al inspirației poetice, al avîntului creator. O altă ediție ovidiană veche este cea tipărită la Amsterdam, în 1652, în tipografia întemeiată de către celebrul editor și artist tipograf olandez, Lo-

dewijk Elzevir. Înaintea textului propriu-zis se află cîteva considerații critice asupra lui Ovidiu, în latinește, lista lucrărilor păstrate și a celor pierdute. Pe verso paginii de gardă se află o dedicație de donator, în limba franceză adresată poetului francez de origine română, prințul Charles Adolphe Cantacuzène, un fervent admirator al poetului Ovidiu.

O importanță deosebită se acordă, în cadrul bibliotecii tomitane, cărții vechi românești, circulației ei în spațiul dintre Dunăre și Mare. Dintre piesele bibliofile de mare valoare, menite să stea la temelie cultura noastră, remarcăm: *Noul Testament de la Bălgrad* — 1648, *Îndreptarea legii* — 1652, *Ienăchiță Văcărescu, Observații sau băgări dă seamă asupra regulilor gramaticii românești* — 1787, *Petru Maior, Istoria pentru începutul Românilor în Dachia* — 1812 ș. a.

În fondul bibliotecii se află și numeroase ediții prime ale unor scrieri ale clasicii literaturii române: Grigore Alexandrescu, *Poezii* — Iași, 1842, Nicolae Filimon, *Ciocoi vechi și noi* — București, 1863, Titu Maiorescu, *Critice* — București, 1874, Alexandru Odobescu, *Pseudokyneghetikos* — București, 1874, Vasile Alecsandri, *Fîntîna Blanduziei* — București, 1884 ș. a.

O puternică emoție simțim atunci cînd privim cărțile cu dedicație și autograf din partea unor ilustre personalități ale literaturii române și celei universale. În patrimoniul bibliotecii constănțene se află cărți cu rînduri scrise de mîna lui Nicolae Filimon, Alexandru Macedonski, Tudor Arghezi, Liviu Rebreanu, Eugen Lovinescu, George Călinescu, Camil Petrescu, Panait Istrati ș. a.

Pătrunzînd în sălile bibliotecii de pe țărmul Pontului Euxin, cititorul descoperă fascinantul univers al cărților, cuvîntul tipărit delectînd și instruind în același timp.

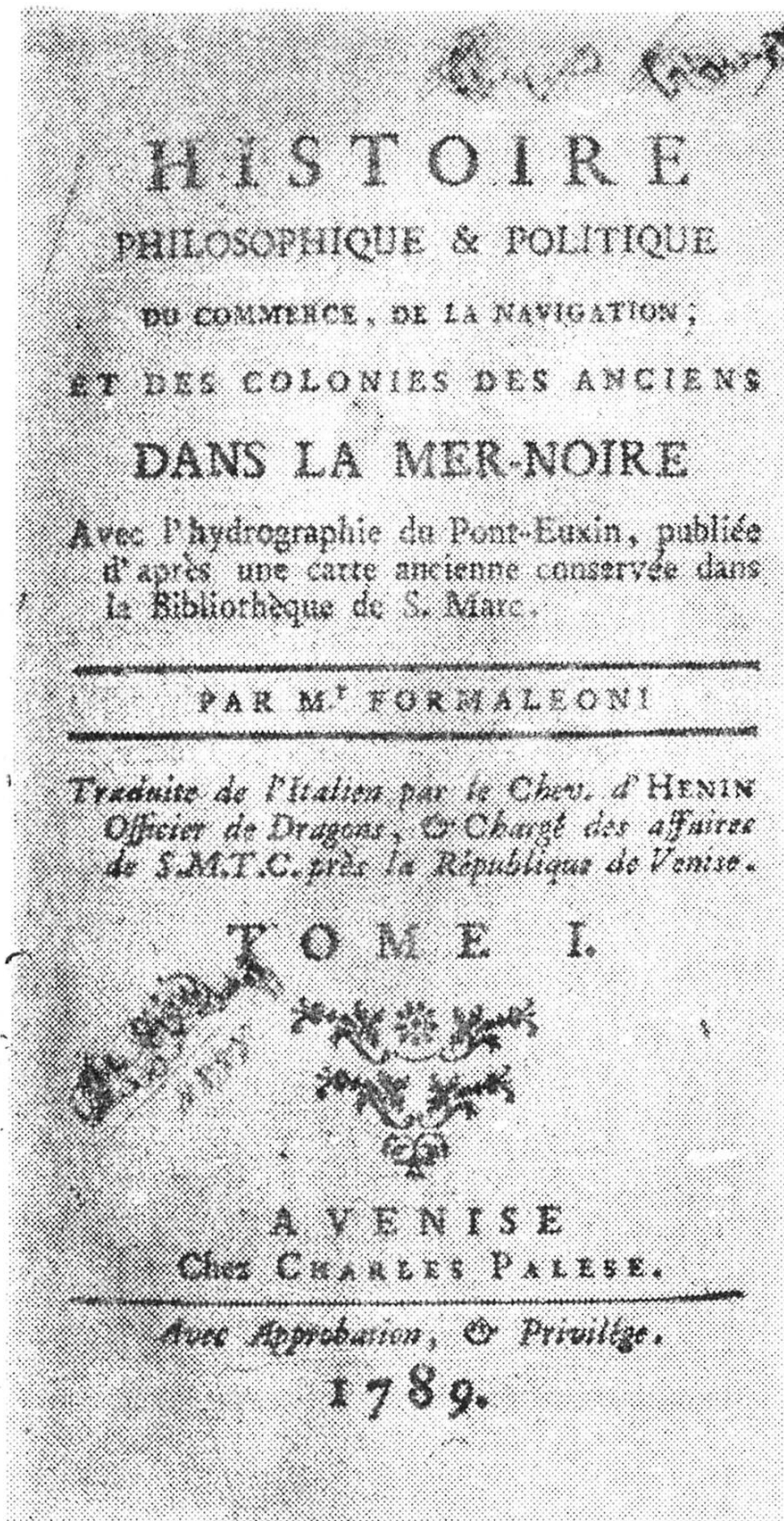
Ștefan CUCU

SECȚIILE BIBLIOTECII JUDEȚENE CONSTANȚA

● SĂLILE DE LECTURĂ — Str. Muzeelor nr. 23 ● SECȚIA DE ÎMPRUMUT PENTRU ADULȚI ● SECȚIA PENTRU COPII ● SECȚIA MUZICALĂ ● BIBLIOTECA FRANCEZĂ — Bd. Republicii nr. 7 bis, tel. 61.37.35.

FILIALE:

● IZVOR — Str. Izvor nr. 23, tel. 66.05.08 ● ȘCOALA NR. 40 — Str. Pelicanului nr. 2 ● I. C. BRĂTIANU — Șos. I. C. Brătianu nr. 64, tel. 62.70.87 ● CLUBUL ELEVILOR — Str. Soveja nr. 17 ● TOMIS NORD — Str. Cișmelei nr. 13

O prioritate

a activității bibliotecii tomitane:

INFORMAREA

BIBLIOGRAFICĂ

LOCALĂ

În primul regulament de funcționare a Bibliotecii publice constănțene (1931), activitatea de informare bibliografică era implicită, fiind stipulată expres doar atribuția privind îndrumarea cititorilor. Chiar de la început însă, întemeietorii instituției au avut intuiția de a sesiza necesitatea constituirii unui fond de carte dobrogeană, cunoscându-se probabil „Bibliografia Dobrogei” apărută în 1928, sub semnătura lui Stan Greavu-Dunăre. În regulamentul ulterior, din 1944, delimita cu precizie constituirea unui compartiment în care „vor fi adunate toate publicațiile, indiferent de genul lor, care tratează subiecte specifice dobrogene”. Dimensiunea informațională locală capătă astfel contur, menținându-se această preocupare pe tot parcursul existenței bibliotecii.

În anii 1965 — 1966 s-a redactat un plan coerent de informare bibliografică, eșalonat pe etape, ce-și propune realizarea unor segmente ale bibliografiei locale reunite sub genericul „Contribuții la bibliografia Dobrogei”. Informațiile bibliografice depistate în baza acestui plan au constituit suportul redactării unor lucrări apărute sub titlurile: „Biblioteca municipală Constanța” (ghid), „Reprezentanți ai Dobrogei în știința și cultura românească”, „Bibliofilie la Pontul Euxin” ș. a.

Prelucrarea sistematică a informației locale se realizează prin anuarul „Bibliografia Dobrogei”, care a debutat în anul 1969 și se află în prezent la cel de al XXII-lea volum. Au fost redactate lucrări și fișiere tematice care acoperă aproape în întregime aria informațională locală: arheologia și istoria veche, literatura și arta, turismul, presa dobrogeană apărută în perioada 1878 — 1985, activitatea portuară. Se află în curs de elaborare cercetări bibliografice pe teme ca: „Viața religioasă în Dobrogea”, „Indicele pe materii al revistei Tomis”, „Cercetarea științifică dobrogeană”.

Se poate afirma că în cei 60 de ani de activitate a instituției noastre, serviciile de informare bibliografică oferite beneficiarilor s-au alăturat efortului comun al colectivului de a susține prestigiul cărții și instituției bibliotecare, alături de alți factori implicați în educație și instrucție.

Stela MOTOȘ

PROIECTE... PROIECTE... PROIECTE... PROIECTE...

O bibliotecă în limbi străine, într-un oraș de conectare internațională este pe deplin justificată. Ca o coloană de susținere — afirmația orientalistului german Friedrich Ruckert: „Cu fiecare limbă învățată eliberezi un spirit captiv”. Având, pentru început, donația făcută Societății culturale România-Franța din Constanța de către Primăria și Asociația „Les marins du monde”, din Brest, concretizată în 6000 volume în limba franceză, s-a putut înființa Biblioteca franceză, primul nucleu din proiectul unui complex de lectură și informare în limbi străine.

Nihat OSMAN

Istoria a hotărât să aștearnă la granița de ape dintre Orient și Occident un mozaic în ale cărui nuanțe să-și regăsească epocile de strălucire sau crepuscul, neamurile și graiurile care amintesc de ele. În sprijinul celor care doresc o cunoaștere mai aprofundată și o viziune mai amplă asupra istoriei și civilizației dobrogene se va elabora „Bibliographia Orientalis”, reper informativ pentru acest spațiu etno-cultural, instrument bibliografic alcătuit din fișiere, mape documentare, colecții de non-publicații privitoare la prezența populațiilor de origine orientală stabilite pe teritoriul danubiano-pontic.

Anca TUFÎȘ

Secția aromână răspunde spiritului contemporan de deschidere al Bibliotecii județene, urmărind conservarea și valorificarea lucrărilor în dialect ale aromânilor de pretutindeni, precum și a mărturiilor despre această etnie. Dincolo de sporul informațional și încurajarea identității culturale a unei etnii adunate de soartă și istorie cu preponderență pe acest teritoriu, existența ei reprezintă o întregire necesară a spiritualității dobrogene în particular și a celei românești în general.

Mariana PARIZA

Loc al proiecției în timp, al formării cititorului adult, Biblioteca pentru copii va trebui să funcționeze — mai mult decât până acum — ca un organism viu, adevărat laborator al muncii intelectuale, al creativității altoite pe trunchiul cunoașterii, al gândirii curajoase, multilaterale, un spațiu al aspirației către lumină, lăcaș al spiritului dirijat cu pasiune și competență spre înfloriri viitoare.

Elconora IOIL

SISTEMUL DE CATALOAGE

Valorificarea superioară a tezaurului informațional al colecțiilor bibliotecii — exigență actuală pentru realizarea unui transfer dinamic și eficient de informații către beneficiari — se realizează gradual prin procesul de prelucrare pertinentă și relevantă a datelor și de organizare a acestora într-un sistem complex, flexibil și deschis de componente informaționale.

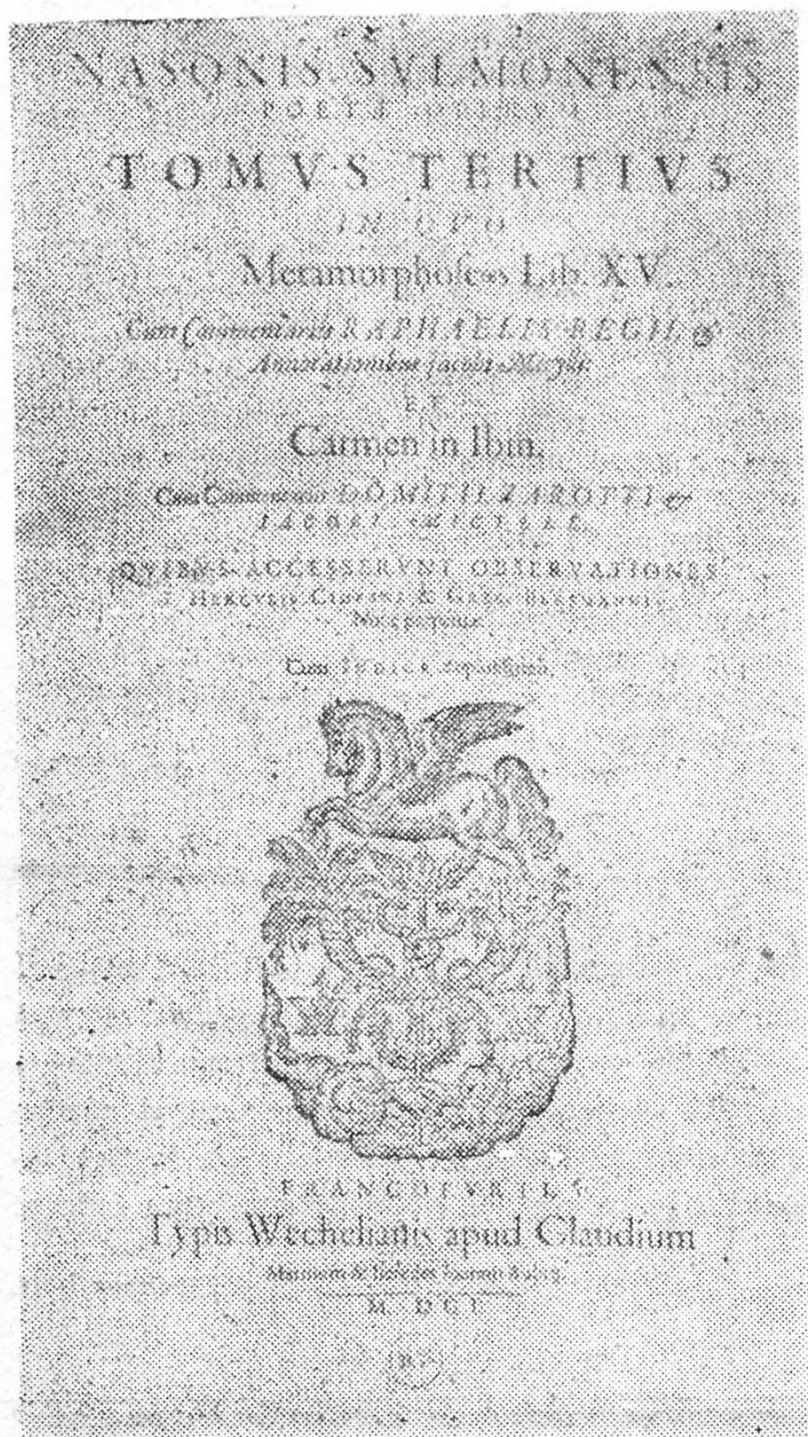
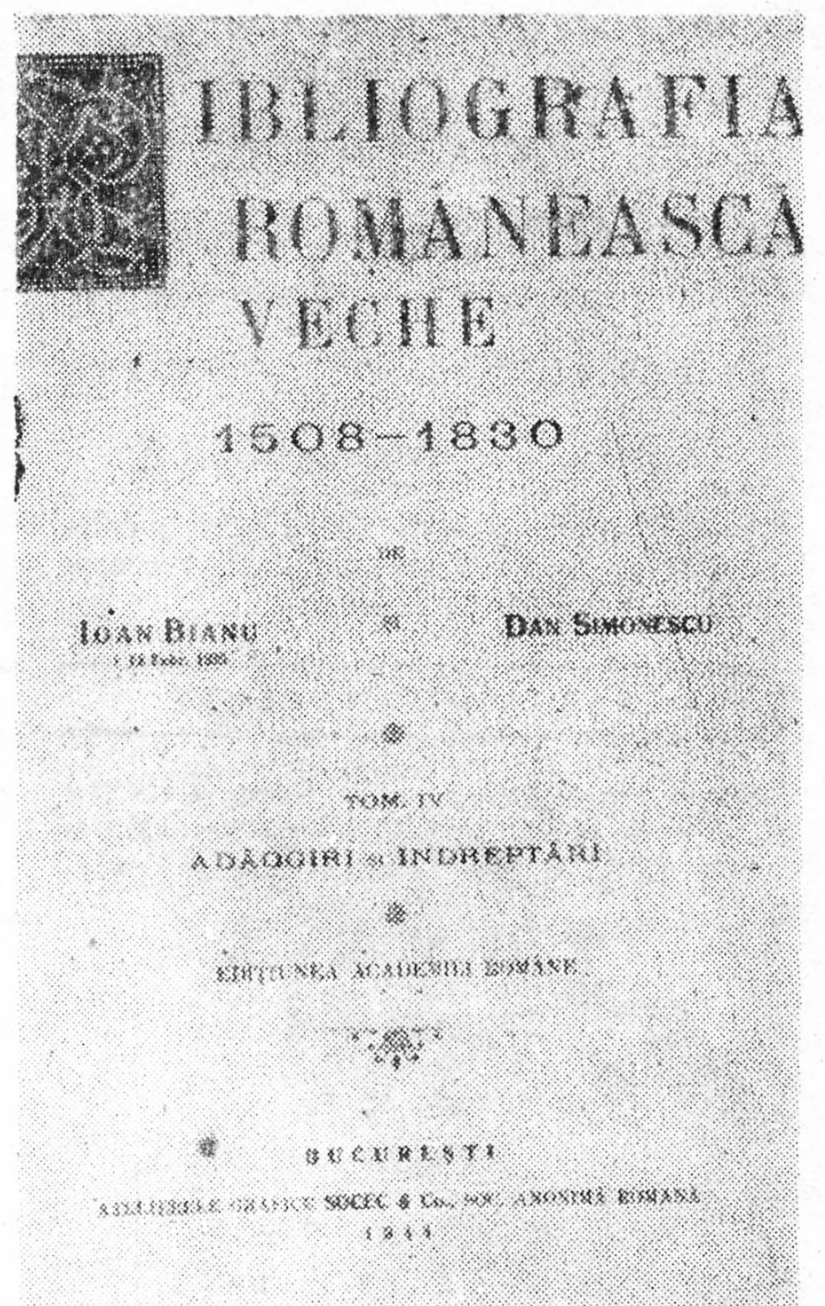
Sistemul de cataloage, componentă a sistemului informațional al bibliotecii este un ansamblu, un complex de instrumente de lucru, care prin criteriile specifice diverse de organizare, facilitează și amplifică posibilitățile de acces valoric și eficient la informații.

Funcția informativă a sistemului de cataloage este asigurată de gradul de specificitate al componentelor și de conexiunea lor internă, de caracterul deschis, flexibil, continuu perfectibil al sistemului în corelație directă cu diversitatea documentelor deținute și cu exigențele de informare ale prezentului.

Structura sistemului de cataloage al Bibliotecii județene Constanța a evoluat în timp, prin amplificarea și perfecționarea unor cataloage existente (catalogul alfabetic și sistematic) și prin diversificarea cu componente noi: catalogul geografic, catalogul cărților în limbi străine, catalogul pe titluri (beletristică), fișierul noutăților etc.

Desigur, transpunerea tezaurului nostru informațional pe calculator — deja sintem în faza de dotare cu aparatură — precum și racordarea bibliotecii la sistemul național de informare bibliografică — pe măsură ce acesta va fi perfecționat — vor dezvolta considerabil capacitatea instituției noastre de a răspunde celor mai diverse cereri din acest domeniu.

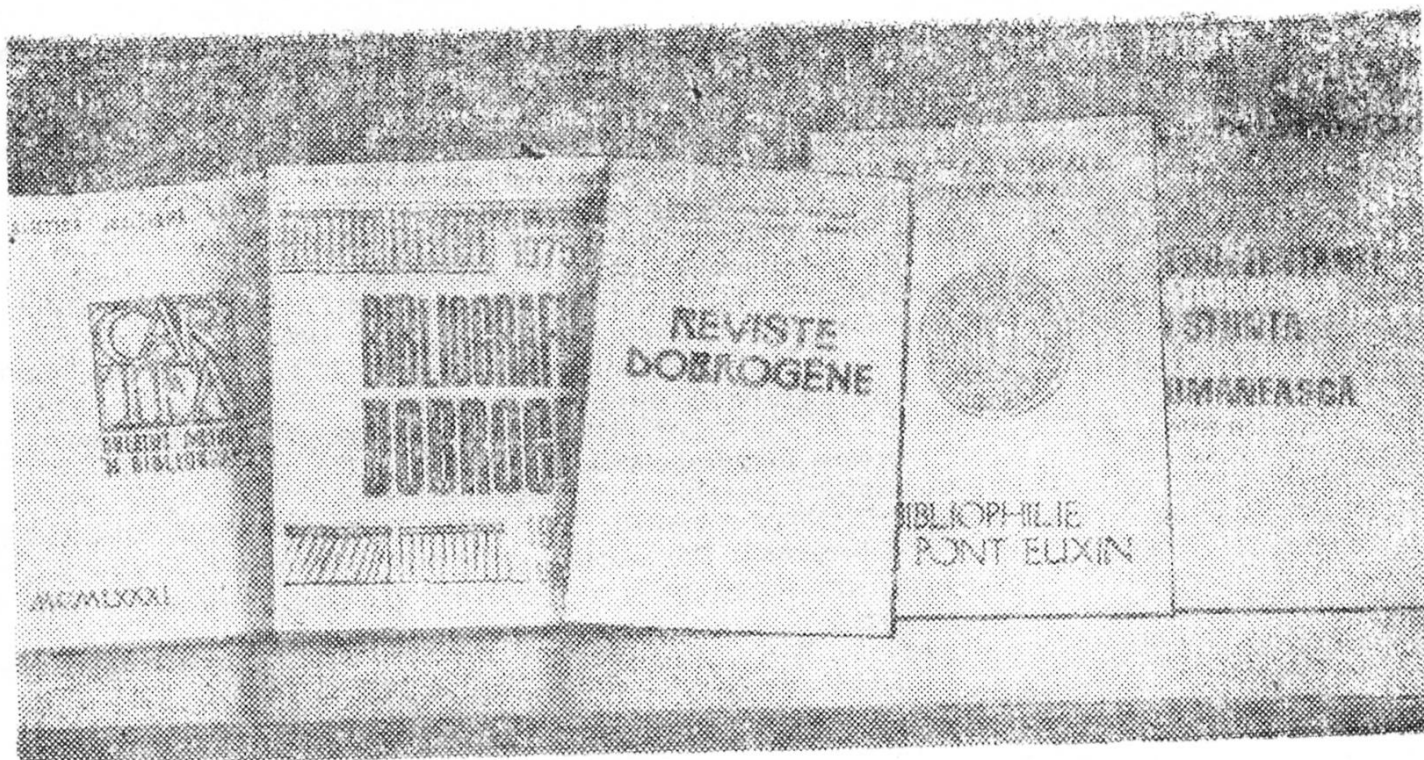
Georgeta PETRE

LECTURA ȘI DIALOG

Lucrătorii Bibliotecii județene Constanța au ostenit cu tenacitate, de-a lungul anilor, să valorifice la maximum — prin lectură, firește — colecțiile de publicații, colecții alcătuite cu responsabilitate, după criteriile valorifice, științifice și totodată să alcătuiască — aplecându-se cu atenție asupra conținutului cărților — un sistem de instrumente de informare (cataloage, bibliografii), potrivit unor criterii ferme și norme internaționale. Paralel, colectivul bibliotecii a urmărit, programatic, de-a lungul anilor, realizarea unui necesar dialog (un veritabil „feedback“, o buclă informațională) între autorii cărților din colecții și cititori, între creatorii de valori spirituale și publicul constănțean și, în același timp, un dialog al artelor și științelor. Activități precum „Clubul artelor“ (care a prilejuit întâlnirea publicului cu majoritatea autorilor și a altor cameni de cultură din spațiul pontic, dar și cu personalități de marcă ale culturii românești — Nichita Stănescu, Ioan Alexandru, Ana Blandiana, Mircea Dinescu, Marin Mincu, Fănuș Neagu, Lucian Raicu, Laurenția Ulici ș. a.) clubul de jazz (condus vreme de câțiva ani de muzicianul Harry Tavitian) care a făcut din Constanța un loc de referință al jazz-ului românesc, „Lumea cărții pe disc și peliculă“, concursul „Cine se informează, cunoaște!“, teatrul de păpuși și cenaclul literar (la secția pentru copii), sutele de expoziții de carte pe cele mai diverse teme, colaborările fructuoase cu teatrele și muzeele constănțene au transformat biblioteca (alături de specificul ei esențial: lectura), într-o tribună a dialogului, a confruntărilor de idei, a deschiderii spirituale.

Constantin CIOROIU

Opinii ale beneficiarilor bibliotecii

1. Ce înseamnă biblioteca pentru dumneavoastră?

2. Cum vedeți biblioteca viitorului?

Carmen LEPĂDATU, studentă, 21 ani :

1) Biblioteca este locul unde mă deconectez, caut, găsesc, învăț, mă relaxez, prin atmosfera de liniște ce caracterizează o bibliotecă mare. Iubesc mult cărțile, iar o bibliotecă bine organizată mă atrage.

2) Am avut ocazia să vizitez

o bibliotecă din Germania. O bibliotecă trebuie să fie o clădire mare, frumoasă, modern aranjată, cu săli de audiții și de vizionări pentru lecții pe specialități, pentru noutăți în știință. Poate exista și un mic loc cu gustări — sucuri, cafea, ceai (fără țigări), având în vedere timpul pe care mulți îl petrec aici.

Marius MATEI, ofițer de marină, 30 de ani :

1) Cel mai eficient mijloc de documentare.

2) Existența unui sistem computerizat de evidență a cărților și periodicelor. Existența unor mijloace moderne de stocare a informațiilor (fotocopii, înregistrări, microfilme etc.).

Emilian POPA, asistent medical, 21 ani :

1) Biblioteca nu se mărginește doar la instituția cu acest nume, la oamenii care o reprezintă sau la cărțile pe care le conține, ci se definește ca o punte de legătură între un spirit flămând și enorma cantita-

te de energie umană depozitată în colecțiile sale.

2) O bibliotecă computerizată în viitorul cât mai apropiat, existența băncilor de date ar fi ca un vis frumos.

Ion ȘERBAN, tehnician, 29 ani :

1) Biblioteca pentru mine înseamnă totul, este foarte integrată în viața mea.

2) Biblioteca viitorului trebuie să aibă bănci de date pentru autori, titluri, domenii de cunoaștere, să existe colective de cadre didactice, artiști, ingineri, ce-ți pot fi buni ghizi în înțelegerea și rezolvarea unor probleme, să existe o specializare mai mare a sălilor de studiu, să fie dotată cu posibilități de recreere de scurtă durată (muzică, filme de scurt metraj, bufet, bar).

Iancu COLEAȘĂ, profesor :

Salutăm cu mindrie și satisfacție sufletească aniversarea dragei noastre Bibliotecii județene Constanța.

Sînt un cititor fidel și consecvent, pot spune un veteran al minunatului fond de cărți al Bibliotecii și un tot atît de fidel admirator și recunoscător al colectivului bibliotecii, colectiv căruia îi mulțumesc și îi urez din inimă mulți ani de rodnică activitate.

În ziua de 6 decembrie 1991, biblioteca organizează simpozionul jubiliar de comunicări și referate cu tema **Repere bibliologice dobrogene.**

Lucrări elaborate
în cadrul

BIBLIOTECII
JUDEȚENE
CONSTANȚA

CĂRȚI

Arheologia și istoria veche a Dobrogei. Bibliografie selectivă adnotată, (de Ștefan Cucu). (1985)

Bibliophilie au Pont Euxin. (1973)

Biblioteca municipală Constanța. Istoric. Colecții de publicații. Instrumente de informare (de Constantin Cioroiu și Ion Faiter). (1969)

CĂLINESCU, CONSTANȚA. **Reprezentanți ai Dobrogei în știința și cultura românească.** Bibliografie de recomandare. (1969)

CĂLINESCU, CONSTANȚA și FAITER, ION. **Dimensiunile unor vocații.** (Bibliografie de recomandare). (1979)

CIOROIU, CONSTANTIN și MOCANU, AUREL. **Cartea românească în Dobrogea înainte de 1877.** (1978)

Comunicări și referate de bibliologie. (1984)

CONSTANTIN-ZAMFIR, DUMITRU și GEORGESCU, OCTAVIAN. **Presa dobrogeană.** Bibliografie comentată și adnotată. (1985)

CORCHEȘ, VICTOR și VOȘLOBAN, GAVRIL. **Orizonturi lirice dobrogene.** (1984)

FAITER, ION și CĂLINESCU, CONSTANȚA. **Reviste dobrogene: Analele Dobrogei** (1920 — 1938), „**Arhiva Dobrogei**“ (1916, 1919 — 1920). (1971)

Tomis (1966 — 1970). Indice bibliografic parțial adnotat, (de Stela Motoc). (1970)

PUBLICAȚII SERIALE.

Bibliografia Dobrogei. (Vol. 1 — 22). 1969 — 1990.

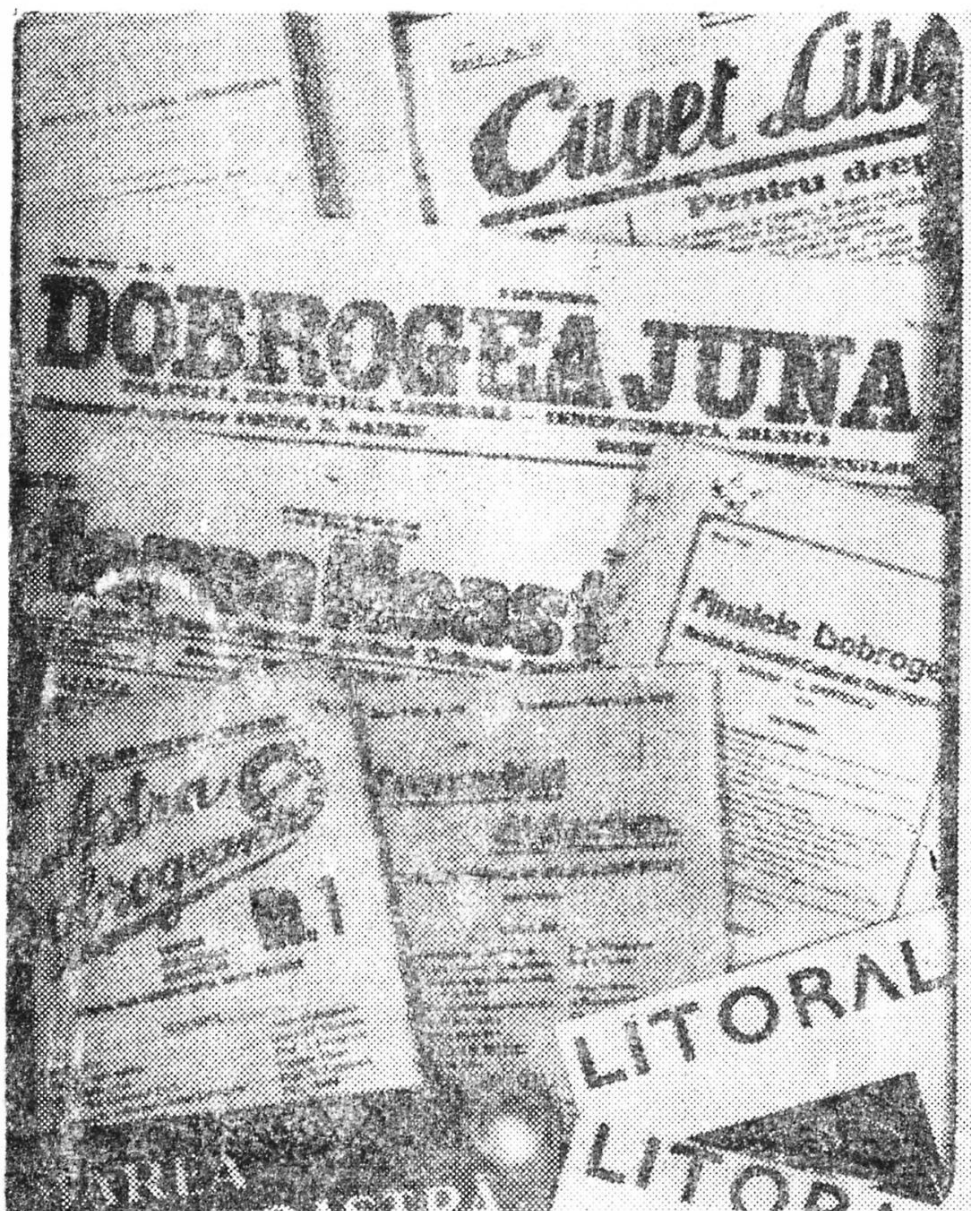
Cartea. Buletin metodic și bibliografic (trimestrial). (1978 — 1991).

Mădițe dobrogene. Buletin metodic și bibliografic (semestrial). 1980 — 1988).

DIRECTORII BIBLIOTECII TOMITANE

Carol Blum (1931 — 1934) — doctor în științe filologice; **Viorica Pătru** (1934 — 1944) — studii istorice; **Elena Cămară-Micu** (1946 — 1950); **Mihai Privache** (1950 — 1954); **Sady Herșcovici** (1954 — 1967) — studii de artă; **Gheorghe Popescu** — (1957 — 1962) — studii

filologice și biblioteconomice; **Alexandru Hristu** (1962 — 1965) — studii filologice; **Dumitru Constantin-Zamfir** (1965 — 1969 și 1971 pînă azi) — studii biblioteconomice și juridice; **Ion Faiter** (1969 — 1971) — studii filologice.

... ȘI GINDURILE ALE LOR

Am funcționat ca bibliotecar șef al Bibliotecii municipale Constanța într-o perioadă foarte grea (1 mai 1946 — 5 iunie 1950) în fosta clădire a Primăriei, când biblioteca însemna o sală mare cu dulapuri pentru cărți și câteva mese de lectură. Azi am 82 de ani și mai cobor din cînd în cînd acolo unde este acum biblioteca, un adevărat palat al cărții.

Elena CĂMARĂ-MICU

Este imposibil să nu trăiești un sentiment înălțător de mare bucurie și satisfacție, chiar dacă, și o clipă ai ființat cu „ceea ce“ răspîndește lumină, căldură și adevăr pentru inimă și minte. Fie ca „ea“ (cartea) să dăinuie cît lumea și pămîntul.

Sady HERȘCOVICI

Cartea s-a intrupat din oameni pentru generații de oameni, cu lumină și trudă ca informația și viața. La mulți ani!

Alexandru HRISTU

CARTE — lăcașul nestăvilitelor emoții, rug al preschimbării arborilor de ură în iubiri disperate, ce imploră ploi de izbavă, extraordinara coborîre a glasului în semne, prin care chipul uman curge pe file de istorie, asemănător versului greu peste buzele hipnotizate ale poetului.

Ion FAITER

OAMENI DE SEAMĂ DE LA PONTUL EUXIN

Pământul dobrogean, așa cum își poartă semnele de istorie în piatră, așa cum se lasă scaldat de valul marin, tot așa a reținut urmele celor care au trăit aici, l-au iubit și au încercat să-i facă numele nepieritor.

Meleagul euxin, ce l-a adăpostit în vremuri grele pe marele Ovidius, a fost patria de origine a multor bărbați vrednici, gânditori și artiști, oameni de literatură sau demnitari, cronologia lor începând cu multe secole în urmă. Să ne gândim la Demetrius din Callatis (sec. al III-lea a. H.), Heraclios din Callatis, Satyros „Peripateticul“, călugărul Ioan Cassian, Theotimos, episcopul Tomisului (sec. IV—V d. H.), Dionysius Exiguus, care își spunea cu umilință „cel mic“, autor al cronologiei erei de la Iisus Hristos, geograful Iosif Moesiodax din Cernavodă ș. a.

După ei, mai aproape de vremurile noastre, tot de aici, de la Pontul Stîng s-au integrat în conturul hărții de spiritualitate românească: Gh. Mănteanu-Murgoci, cel mai de seamă dintre creatorii școlii geologice românești, Oreste Tafrali, istoric de artă și arheolog de renume, marele etnograf și geograf Constantin Brătescu, care a privit cu particular interes ținuturile Dunării de Jos, savantul și profesorul de limbi clasice și orientale Aram Frenkian, slujitorii muzicii Ioan D. Chirescu, George Georgescu și Georges Boulanger (Gh. Pantazi), filozoful și sociologul Alexandru Claudiu, originar din Cernavodă, Dumitru Ștefan Hrisanide (tatăl pianistului de renume mondial Alexandru Hrisanide), profesor universitar și inovator în industria minieră. Face parte din enumerarea noastră

și o serie de mari medici de notorietate mondială: geneticianul Alexandru Caratzali, alergologul Ervant Seropian și creatorul de școală chirurgicală osteo-articulară Victor Climescu, Spirit de largă deschidere spre progres, matematicianul Grigore Moisil a fost legat de acest colț de țară, ca și tatăl său, reputatul numismat Constantin Moisil, cu bogată activitate în ținutul dobrogean. Și lista merită continuată cu pionierul bibliografiei dobrogene Stan Greavu-Dunăre, cu M. D. Ionescu-Dobrogeanu, autorul monumentalei monografii „Dobrogea în pragul veacului XX“, pentru care a primit medalia de aur a Academiei Române neuitind să amintim și pe cei

care, originari din alte zone, au întreprins mari cercetări la porțile mării: Grigore Antipa, Ioan Borcea, Vasile Pârvan, Anghel Saligny, Nicolae Teodoreanu.

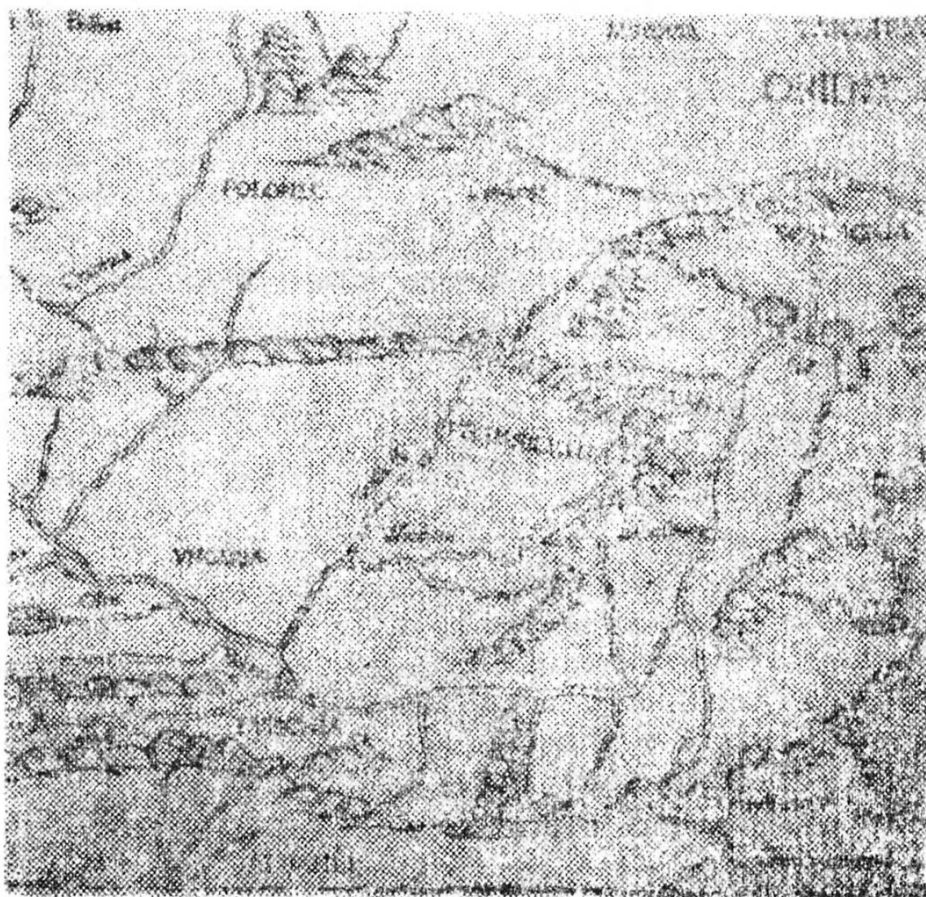
Dobrogea a dat țării și numeroși plasticieni, care au purtat, în marile muzee naționale și ale lumii culoarea și lumina țărmlui natal: Ion Jalea, Lucian Grigorescu, Alexandru Ciucurencu, Boris Caragea, Stavru Tarasov, Gheorghe Sârbu, Spiru Chintilă, la care se adaugă un mare colecționar de artă, sprijinitor al artiștilor — Krikor Zambaccian. Vin și pictează sau se stabilesc aici: Marius Bunescu, Dimitrie Hirlescu, G. D. Mirea, Theodor Aman, Nicolae Grigorescu, Theo-

dor Pallady, Nicolae Tonitza, Oscar Han.

Dar scriitorii? Numeroși oameni de literatură au trăit lângă mare, unii din copilărie — Panaït Cerna, Tașcu Gheorghiu, Virgil Teodorescu, Sandra Cotovu, I. M. Sadoveanu — alții, pentru care marea a avut sensuri tulburătoare, au făcut doar popasuri (voite sau nevoite). În lumina eternă a soarelui marin, profilul de bronz al poetului nostru național, Mihai Eminescu amintește de cele cincisprezece zile pe care autorul celebrului testament literar „Mai am un singur dor“ le-a petrecut la țarm de mare. Până să ajungem la scriitorii drumetind adesea prin Dobrogea (Gala Galaction, Mihail Sadoveanu, Lucian Blaga, Tudor Arghezi, Victor Eftimiu, Ion Pillat, Ion Vinea, I. L. Caragiale, Barbu Ștefănescu-Delavrancea, Geo Bogza, pentru a-i aminti numai pe cei mai mari) să nu-i uităm pe cei care, dintr-un motiv sau altul au activat aici: Alexandru Macedonski, director de Prefectură la Cernavodă și apoi administrator al garilor Dunării; Duiliu Zamfirescu, supleant la Tribunalul din Hirșova; Ion Minulescu și Dimitrie Anghel, „umili“ slujbași; Hortensia Papadat Bengescu, redactor la suplimentul „Dobrogea literară“ și colaborator al periodicelor „Marea Neagră“, „Plaiuri dobrogene“ ș. a.; Ioan N. Roman, poet și avocat, fondator al Societății culturale dobrogene și al revistei „Analele Dobrogei“; Grigore Sălceanu, poet și dramaturg ș. a.

Rămân, desigur, încă foarte multe nume de amintit în șirul personalităților care au trecut pe lângă hotarul de vis al pământului scaldat de Mare.

Constanța CĂLINESCU

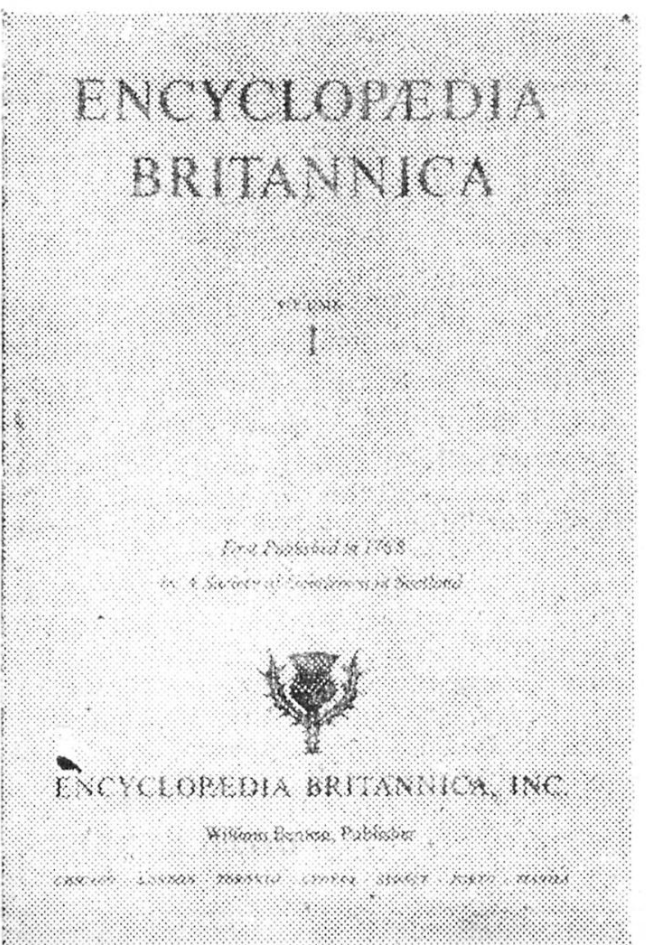
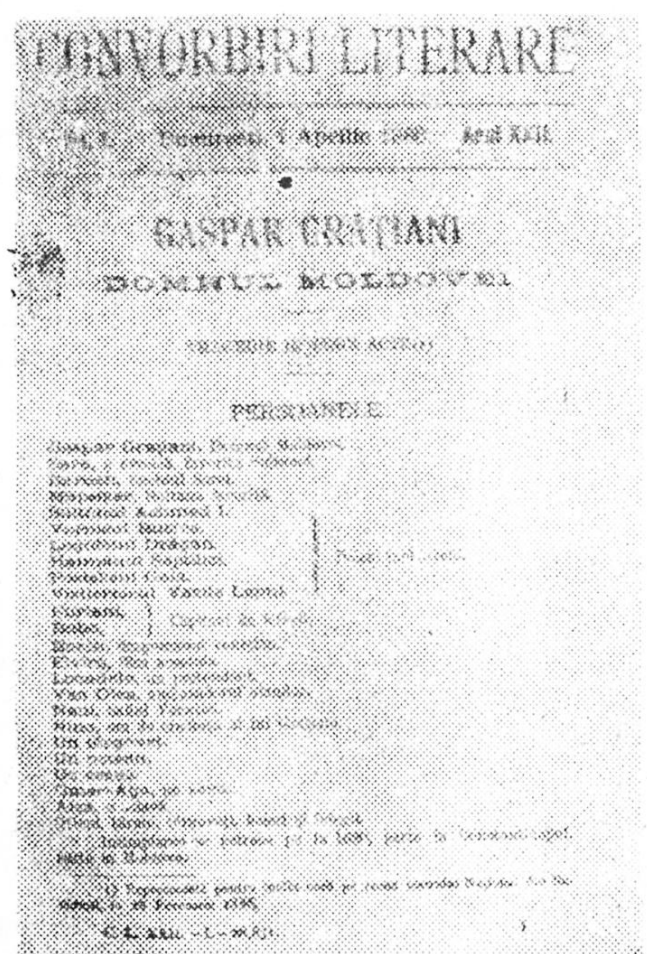
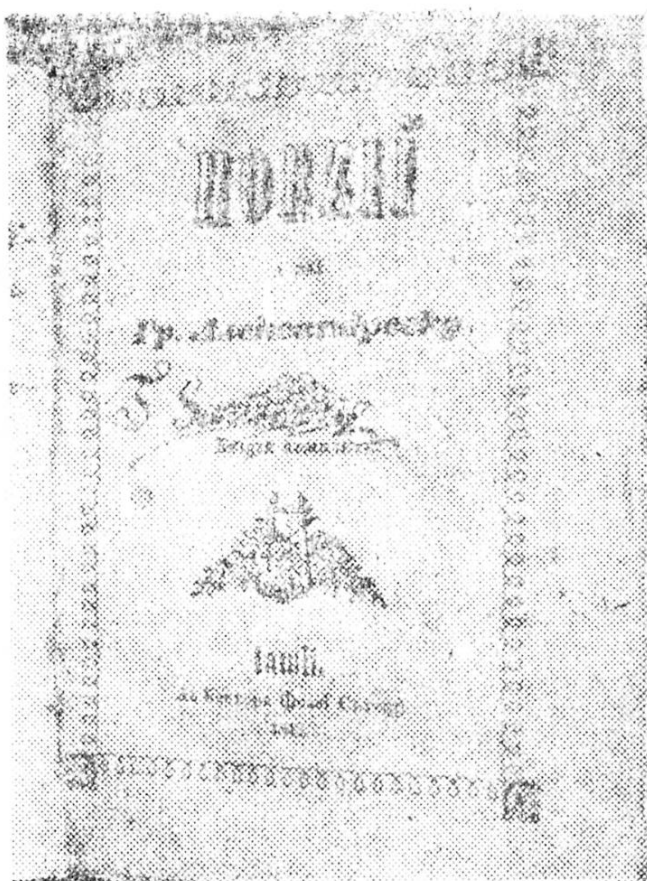

MIȘCAREA LITERARĂ CONSTĂNȚEANĂ

Viața literară constănțeană a înregistrat, în ultimele decenii, două momente fertile, care au spulberat îndoielele acelor care mai susțineau că aici, la Pontul Euxin, locul este predestinat doar exilului și afacerilor. Primul moment însumează perioada 1966 — 1972, perioadă, care, nu întâmplător, coincide cu apariția revistei TOMIS. Atunci au creat spornic, s-au remarcat în mișcarea literară euxină și națională multe nume (unele, azi, de rezonanță în cultura română), ale căror cărți (poezie, critică, teatru) puteau fi văzute tot mai des în vitrinele librăriilor și în rafturile bibliotecilor. Cenaclul OVIDIUS, patronat de revistă, făcea săli arhipline, iar lansările editoriale reuneau toate „taberele“. „Minirevoluția“ culturală de la începutul deceniului al șaptelea a întrerupt acest curs, dar temelii unei veritabile mișcări literare fuseseră zidite astfel că, după cîțiva ani de apăsătoare acalmie, viața spirituală constănțeană s-a revigorat, urmînd un al doilea moment de autentică efervescență în cîmpul literelor (1980 — 1990), cînd

și-au publicat cărțile (poezie, proză, publicistică) numeroși scriitori din toate generațiile, multe dintre debuturi fiind propuse publicului prin lansări la Biblioteca județeană. Totodată, în această perioadă, dorită sau nedorită, semnalată cu zgîrcenie de către presă, dar consecvent deturnată din drumul ei de diriguitorii culturii comuniste (artizani ai carnavalului funambulesc și uniformizator al Cîntării României), și-a consolidat, tenace, a poziție greu de ignorat generația tînără. Cej care o formează sînt (ordinea nu vizează un criteriu valoric anume): Florin Șlapac, Gabriel Rusu, Cristian Pricop, Ion Roșioru, Vladimir Bălănică, Doina Jela, Ioan Florin Stanciu, Sorin Roșca, Ion Jragomir, Radu Șuiu, Petre Petruș, Mircea Lungu, Cristian Timofte, George Mihalcea, Costin Antonescu, Ileana Bîza, Iulia Pană, Lavinia Dumitrașcu, Constantin Lămureanu, Paula Cozian, George David, Elena Plămadă, Mona Momescu, Adriana Cîteia și alții.

Ovidiu DUNĂREANU

Apreciind valoarea cărții, sufletul uman se îmbogățește prin identificarea sa cu aceasta.

Unul dintre înălțătoarele momente din istoria dobrogeană românească îl constituie aniversarea, în acest an, a celor 60 de ani de existență a Bibliotecii Județene din Constanța.

Este cunoscut faptul că „Biblioteca” constituie, în general, chipul fidel și reflectarea ființei, credinței, aspirațiilor și graiului uman în decursul istoriei sale. De aceea, fiecare popor își are valoarea tezaurului spiritual al cărții, prin care se relevă pe sine, în decursul vremii, posterității.

La acest moment jubiliar al Bibliotecii Județene Constanța, binecuvântăm strădaniile tuturor celor ce s-au ostenit, în decursul celor 6 decenii de existență, să adauge noi și valoroase opere de cultură etc., în acest „sanctuar” al gândirii, trăirii și simțirii omenești.

Apreciem inițiativa conducerii Bibliotecii Județene din Constanța de a organiza acest popas aniversar și rugăm pe Bunul Dumnezeu să dăruiască puteri sporite celor ce se străduiesc în agonisirea și păstrarea „tezaurului cultural și spiritual” al neamului nostru.

+ LUCIAN
ARHIEPISCOPUL TOMISULUI

Fragment de odă

Am venit la mare de la munte, dintr-un neam de păstori care, din tată în fiu, n-au citit decît în stele și în semnele elementelor din jur. Poate de aceea mă fascinează întotdeauna pagina scrisă, cu mîna ori cu mașina. Poate de aceea iubesc la nebunie cartea, în carne și oase, cu literă, hîrtie, cerneală, parfum ș. c. l.

Iar cînd această carte se cheamă **Biblie**, iubirea este la pătrat și se-mpletește cu o nemăsurată evlavie...

Conf. univ. dr. Enache PUIU

Biblioteca unui oraș înglobează întreaga spiritualitate umană a diferitelor perioade istorice, în măreția efortului ei de sfințire a minții și sufletului omului prin știința cărții. Aniversarea a 60 de ani de existență a celui mai peren tezaur spiritual de care dispun locuitorii unei urbe, este în fapt o aniversare a performanței bibliotecii, care de 60 de ani a adunat experiența sutelor și miilor de ani ai umanității, transmisă prin cărțile celor mai reprezentanți creatori ai săi. Fiecare nație își are veșnicia sa, prin cartea sa. Fiecare nație are atîta cer înstelat, cîți creatori străluciți a avut !

Prof. Gheorghe ANDREI
Inspector general școlar

Șase decenii de eforturi generoase pentru tezurizarea înțelepciunii umane, în slujba culturii din Pontul Stîng, îndreptătesc înscrierea pe frontispiciul instituției aniversate a cuvintelor unui vechi epigraf :

HIC MORTUI VIVUNT, HIC MUTI LOQUUNTUR.
(Aici trăiesc morții, aici vorbesc muții).

Dr. Mihai Irimia,
Director al Muzeului de istorie națională și arheologie Constanța.

Carte – viață. Viață – totul.

Aplicați principiul universal al tranzitivității, cum și cel al simetriei și se va demonstra ceea ce era deja demonstrat de milenii : Carte – Totul.

Arcadie STRAHILEVICI
Redactor-șef al ziarului „Cuget liber”